

בְּאַרְעָא ואמר להם הקב"ה שאין הזמן עכשיו ראוי שתאמרו שירה מאחר שעכשיו יש שירה אחרת בארץ שהוא החלק הראשון מההלל שמזמרים ישראל לפני אכילת קרבן

פסח (רמ"ק) ♦

בחצות הלילה הקב"ה הכה כל בכור והוציא את עמו ישראל מכל השעבודים
בְּשַׁעֲתָא דְּאַתְּפְּלִיג לִילְיָא, אַתְּעַר רוּחַ צְפוּן ואז בשעה שנחלק

הלילה בחצות אז התעוררה רוח מצד צפון שהוא סוד הגבורות,

וְקוּדְשָׁא בְּרִידָּהּ הוּא פְּדִין עֵבֶד נוֹקְמִין ואז הקב"ה עשה נקמות

במצרים ע"י שהוא הרג את בכוריהם, **וְיִשְׂרָאֵל עֵבֶדִין שִׁירְתָּא בְּקוּל**

רַם (ס"א וְיִשְׂרָאֵל מְזַמְרִין וְאַמְרִין הַלֵּילָא בְּקוּל רַם) ואז ישראל היו מזמרים באותה שעה

והיו אומרים את שירת ההלל בקול רם שהוא החלק השני של ההלל שמזמרים ישראל

לאחר אכילת קרבן פסח (רמ"ק), **וּבְדִין עֵבֶד לוֹן בְּנֵי חוּרִין מְפֻלָּא** ואז

הקב"ה עשה אותם בני חורין מכל מיני השעבודים, **וּמְלֻאכֵין עֲלָאי, וְכֹל**

מִשְׁרִיין פְּלָהוּ, הוּוּ צִיִּיתִין לְהוּז לְקִלְיָהוּז דְּיִשְׂרָאֵל ואז

המלאכים העליונים וכל המחנות שלהם היו מקשיבים לקול שירתם של ישראל. **בְּתַר**

דְּאַתְּגַזְרוּ ואחרי שישראל נימולו בערב פסח, **רְשִׁימוּ לְבַתִּיהוּז,**

יַתְּהוּא דְּמָא, וּמְדָמָא דְּפֶסְחָא, בְּתַלְת רְשִׁימִין. (שמות יב)

עַל הַפֶּשֶׁקוֹף וְעַל שְׁתֵּי הַמְּזוּזוֹת אז הם היו רושמים על בתיהם מאותו

דם המילה ודם קרבן הפסח שלוש רשימות, כמש"כ 'על המשקוף ועל שתי המזוזות' [1].

קשה לשם מה עם ישראל עשו סימן על המשקוף וכי הקב"ה לא מכיר את בתיהם

מַאי טַעְמָא ומה הסיבה לדבר שהם רשמו ג' רשימות על הפתח. הַא

אוֹקְמוּנָהּ בְּגִין דְּאִיהוּ רְשִׁימָא קְדִישָׁא אלא כבר למדנו

שטעם הדבר הוא בגלל שזה הרושם הוא רומז אל השם הקדוש הוי"ה, וּמַחְבְּלָא כִּד

אִיהוּ נְפִיק, וְחַמֵּי הַהוּא דְמָא דְהוּהוּ רְשִׁים עַל הַהוּא

פְּתָחָא, חַיִּים עֲלֵייהוּ דִּישְׂרָאֵל וזה המחבל המשחית את מצרים כאשר

הוא יוצא ורואה את אותו הדם הרשום על אותו הפתח אז הוא מרחם על ישראל, הַדְּאֵא

הוּא דְכִתִּיב וּפָסַח יְהוָה עַל הַפֶּתַח וְגו' וזהו מש"כ בפסוק 'ופסח

ה' על הפתח ולא יתן המשחית לבא אל בתיכם לנגף' [2]. הַכָּא אֵית

לְאַסְתַּבְּלָא, אִי קְדִישָׁא בְּרִידָּהּ הוּא אֲתִי וְקָטִיל בְּאַרְעָא

דְּמִצְרַיִם, וְלֹא שְׁלִיחַ אַחְרָא וקשה שהרי כאן יש להתבונן ולהקשות הרי

אור הרשב"י

על הפתח אותה שעה כביכול עמד לו בפתח אלא בנוהג שבעולם כשם שהטבת מכנים צאנו וכל שה או כבש שהוא רוצה לשחוט נוטל הסיקרא ורושם עליה להכיר איזה ישחוט ואיזה לא ישחוט, כך וראה את הדם כביכול עמד בפתח ודוחה המשחית שלא יגוף את ישראל.

[1] דהיינו רושם אחד על המשקוף ושתי רשימות על שתי המזוזות שהם כנגד החג"ת שהם סוד יהו" משם הוי"ה והם בג' הקווים של ז"א בימין ושמאל ובאמצע והם רשמו אותם בפתח שהיא סוד המלכות שהיא אות ה' האחרונה של שם הוי"ה שהיא מתיחדת עם חג"ת דו"א.

[2] כדאיתא במדרש, בשמות רבה ופסח ה'

הלימוד היומי

לע"נ יוסף בן לאה ויחזקאל ז"ל

אם הקב"ה בכבודו ובעצמו בא והרג את בכורי מצרים ולא היה הדבר ע"י שליח אחר, **רְשִׁימָא דָּא דְעַל פְּתַחַא לְמָה, וְהָא כְּלָא גְלִי קַמִּיָּה** אז למה היה צריך לרשום את הרושם הזה על הפתח הרי הכל גלוי לפניו אם זה בית של יהודי או מצרי. **וְתוּ, מַהוּ וְלֹא יִתֵּן הַמִּשְׁחִית, וְלֹא יִשְׁחִית מִיבְעֵי לֵיהּ** ועוד קשה למה כתוב 'ולא יתן המשחית' שמשמע שהוא ע"י שליח הרי היה צריך לומר ולא ישחית מאחר שהקב"ה הוא זה שבא להכות את מצרים.

סימן הדם על הבתים להראות במעשה ולהנצל מדיני המלכות וחיילותיה **אֶלָּא וְדָאֵי הֲכִי הוּא, דְּכִתִּיב, (שמות יב) וַיְהִי הַכָּה כָּל בְּכוֹר** אלא באמת ודאי כך הוא היה שהקב"ה בעצמו ירד למצרים כמש"כ 'זה' הכה כל בכור'. **וַיְהִי הַחֹה: הוּא וּבֵית דִּינּוּ** ומש"כ 'וה', פירושו שהוא ז"א ובית דינו שהיא המלכות, מאחר שהיא באה למצרים יחד עם מחנותיה הפועלים בעולמות התחתונים. **וְהָהוּא בֵּי דִינָא הָכָא אֲשֶׁתִּכַּח** ואותו הבית דין שהיא המלכות יחד עם מחנותיה גם הם היו נמצאים שם ולכן היו צריכים ישראל לעשות סימן בכדי שלא יבואו מלאכי המלכות לנגוף את ביתם ומש"כ 'ולא יתן המשחית' הוא נאמר על מחנות השכינה (מק"מ). (ס"א מְבָאן דְּבְכֻלָּא) **וּבְכֻלָּא בְעֵי לְאַחֲזָאָה עוּבְדָּא בְּגִין לְאַשְׁתֹּבֵא** ומהמעשה של רושם הדם על הפתח אנו למדים שבכל דבר אנו צריכים להראותו במעשה בכדי להינצל מהמשחיתים כי אם כאן במצרים היו צריכים ישראל למעשה כ"ש במקום אחר שיש מלאך משחית שצריך לעשות מעשה בכדי להינצל ממנו. **דְּהָא פְּגוּוּנָא דָּא עַל גְּבֵי מְדַבְּחָא, בְּגִין**

דָּלָא אֲשֶׁתִּכַּח מְחַבְּלָא כי כדוגמת כך היה מעשה הזאת הדם של הקרבנות על גבי המזבח שהוא היה בכדי שיתבטלו כל הדינים ועי"כ לא ימצא מחבל בכדי לקטרג על ישראל (רמ"ק).

בראש השנה ביום הדין מתפללים מבקשים ומתחננים ותוקעים בשופר לעורר הרחמים

הָאֵי בְּעוֹבְדָא והנה כאן בהזאת הדם על הפתח ועל המזבח הוא היה במעשה בכדי לבטל את הדינים, **וּבּוֹמְנָא דָּלָא אֲצִטְרִיךְ הָאֵי, כְּגוֹן רֵאשִׁי הַשָּׁנָה, דְּאִיהוּ יוֹמָא דְּדִינָא** אבל בזמן שלא צריך לבטל את הדינים כגון

בראש השנה שהוא יום הדין שהרי אז אדרבא הדין הוא צורך גבוה שהוא לתיקון המלכות, **וּמְאָרִיהוֹן דְּלִישָׁנָא בִּישָׁא קַיְיִמִין עֲלִייהוּ דִּישְׂרָאֵל** ובאותו

זמן בעלי הלשון הרע עומדים לקטרג על ישראל לומר שהם אינם ראויים לאותו התיקון (הרמ"ז), **בְּעֵינֵן מְלִין, צְלוֹתִין וּבְעוֹתִין** ולכן אנו צריכים לבוא בדברים ובתפילות ובקשות לפני הקב"ה כגון מלכויות זכרונות ושופרות והתפילות והתחנונים שיש בסיום כל אחד מהם, **וּבְעֵינֵן לְאַחֲזָאָה עוֹבְדָא** (ס"א בְּרוּחָא וְנַפְשָׁא) **כְּמָה**

דְּאֻקִּימְנָא. וְהָא אֲתַמַּר וגם אנו צריכים להראותו במעשה כמו שביארנו ולמדנו, **וּבְכָמָה** ובאיזה מעשה אנו מראים את הדבר. **בְּשׁוֹפָר. (לְאַחֲזָאָה שׁוֹפָר)** **לְאַתְעָרָא שׁוֹפָרָא אֲחָרָא** אלא הוא במעשה השופר שהוא מעורר את השופר העליון שהוא ז"ת דבינה. **וְאַנְן מְפִיקִין בְּהָהוּא קְלָא, רַחֲמֵי וְדִינָא כְּחָדָא, כְּלָא כְּדָקָא יְאוּת** וע"י קול השופר אנו מוציאים את